

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkandet Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt (SOU 2025:31)

Er beteckning: Ju2025/00838

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västernorrland ser betydande risker med förslaget att avskaffa permanenta uppehållstillstånd för personer med flyktingrelaterade skäl, särskilt för vidarebosatta (kvotflyktingar). Förslaget riskerar att innebära negativa konsekvenser för integrationen, såväl för den enskilde som för samhället. Längre perioder av tillfälliga uppehållstillstånd riskerar att leda till bristande tillit till samhället och i förlängningen risk för ökat utanförskap.

Vidare motsätter sig Länsstyrelsen förslaget om att begränsa rätten till offentligt biträde och förespråkar en särreglering för vissa utsatta grupper, särskilt ensamkommande barn.

Länsstyrelsen är kritisk till att utredningen inte innehåller någon analys av huruvida de föreslagna åtgärderna har avsedd effekt på migration och integration. Då det på migration- och integrationsområdet pågår flertalet andra utredningar som berör målgruppen vill Länsstyrelsen särskilt betona vikten av att den fortsatta beredningen av förslagen i promemorian beaktar hur dessa förhåller sig till och påverkas av andra förslag.

Länsstyrelsen avstår från att lämna synpunkter på övriga delar av utredningens förslag.

Kapitel 7 Rättslig rådgivning, rättsligt bistånd och biträde

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag att den kostnadsfria rättsliga rådgivningen ska erbjudas individuellt. Länsstyrelsen motsätter sig dock förslaget att begränsa rätten till offentligt biträde till en timmes kostnadsfri rådgivning under Migrationsverkets handläggning. För att garantera rättssäkerheten i prövningsförfarandet anser Länsstyrelsen att rådgivningen behöver vara individuellt anpassad och kunna tillgängliggöras under fler tillfällen under asylprövningen. Förslaget riskerar annars att drabba vissa grupper särskilt, däribland personer med funktionsnedsättningar och ensamkommande barn. Det skulle även innebära att ansvaret för god man att företräda och bistå barnet utökas väsentligt. Länsstyrelsen saknar en konsekvensbeskrivning av denna ansvarsförflyttning.

Kapitel 8 Utmönstring av möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd för vissa grupper

Länsstyrelsen ser betydande risker med förslaget att avskaffa permanenta uppehållstillstånd för personer med flyktingrelaterade skäl.

Länsstyrelsen delar inte utredningens slutsatser om vilka konsekvenser förslaget skulle kunna få, utan bedömer att det riskerar att få negativa konsekvenser för integrationen. Länsstyrelsens erfar, i dialog med kommuner och civilsamhällesorganisationer, att tillfälliga uppehållstillstånd tenderar att påverka individers möjlighet till etablering negativt, inte minst eftersom det har negativ påverkan på människors hälsa. Ett införande av enbart tillfälliga uppehållstillstånd riskerar också att leda till en ökad känsla av otrygghet kring huruvida man får stanna i landet, något som kan leda till bristande tillit till samhället och i förlängningen risk för utanförskap, vilka förslagen i utredningen syftar till att motverka.

Om förslagen i utredningen Skärpta krav på medborgarskap (SOU 2025:1) implementeras kan det komma att ta lång tid innan man får ansöka om svenskt medborgarskap. För barn kan detta handla om större delen av deras uppväxt. Alla som ansöker om medborgarskap kommer inte heller att uppfylla de föreslagna skärpta kraven.

Länsstyrelsen saknar en analys av konsekvenser som följer av att personer lever under längre tid med tillfälliga uppehållstillstånd, särskilt i de fall där individer inte blir beviljade medborgarskap.

Länsstyrelsen motsätter sig särskilt förslaget att vidarebosatta (kvotflyktingar) ska omfattas av utmönstringen av permanenta uppehållstillstånd. Det finns ett särskilt åtagande i mottagandet av individer genom vidarebosättning, eftersom denna grupp är särskilt utsatt och behöver en varaktig lösning. Av denna anledning, och med vetskapen att individerna ska stanna i landet, lägger kommuner stora resurser på att skapa förutsättningar och strukturer för att stödja kvotflyktingars etablering. Länsstyrelsen menar att det därför inte vore rimligt att frångå tidigare förarbetsuttalanden och fast praxis, som under lång tid medfört att vidarebosatta beviljats permanenta uppehållstillstånd. En utmönstring av permanent uppehållstillstånd för kvotflyktingar skulle inte heller bidra till syftet med förslaget (att antalet asylsökande som söker sig till Sverige och som beviljas uppehållstillstånd minskar), eftersom antalet kvotflyktingar som överförs till Sverige beslutas årligen av regeringen.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen delar inte utredningens slutsats om att ett lågt mottagande per se skapar förutsättningar för ett bra mottagande och en fungerande integration för de individer som ges uppehållstillstånd i landet. Det är svårt för kommunerna att bedriva insatser för en alltför liten målgrupp, något som framgår av Länsstyrelsen Västernorrlands återrapportering sedan flera år.

Utredningens förslag i förening med andra föreslagna skärpningar på området riskerar sammantaget att generera större utmaningar både för individ och system än vad förslaget gör enskilt. Analysen av konsekvenser av förslaget måste därför göras i relation till andra pågående utredningar och lagförslag på området, för att undvika att ett genomförande direkt motverkar de målsättningar som finns lokalt och nationellt kring integration.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med integrationsutvecklare Hanna Norberg som föredragande. I den

slutliga handläggningen har också enhetschef Stina Esselström samt integrationsutvecklare Linnéa Lagergren medverkat.